

DEJEPIS

Učebný plán

Dejepis	5. roč.	6. roč.	7. roč.	8. roč.	9. roč.	Spolu
Štátny vzdelávací program	1	1	1	1	2	6
Školský vzdelávací program	1	1	0	0	0	2
Spolu	2	2	1	1	2	8

Učebné osnovy sú totožné so vzdelávacími štandardmi ŠVP z roku 2015, rozpracovanie do ročníkov je zhodné s dokumentom ŠVP z roku 2015

<https://www.minedu.sk/data/att/54d/22666.a963d8.pdf>

Metódy a formy práce

Kognitívne metódy výučby sú systémom uvedomelých a cieľavedomých pôsobení učiteľa, ktorými riadi poznávaciu a praktickú činnosť študentov zameranú na dosiahnutie cieľov výučby.

Výkladovo - ilustratívna metóda (metóda osvojovania poznatkov hotovým informovaním)

Reproduktívna metóda - metóda osvojovania skúseností zo spôsobov činnosti napodobovaním.

Tradičné vyučovanie - je charakterizované hlavne tým, že na vyučovacích hodinách sa využíva predovšetkým **výkladovo-ilustratívna a reproduktívna metóda**.

Problémové vyučovanie - využíva predovšetkým metódy problémového výkladu, heuristickú a výskumnú.

Metóda problémového výkladu - metóda osvojovania poznatkov zdôvodňovaným informovaním.

Heuristická metóda - metóda osvojovania skúseností z tvorivej činnosti etapovitým riešením problému.

Výskumná metóda - metóda osvojovania skúseností z tvorivej činnosti samostatným riešením problému.

Dialóg a diskusia prebiehajú vo väčšej alebo menšej skupine. Učiteľ sa tejto aktivity môže zúčastňovať ako diskutujúci alebo facilitátor.

Inscenačné metódy (metódy hrania rol) - spočívajú v simulácii stanovených situácií, keď sa riešenie realizuje prostredníctvom hrania rol.

Brainstorming (burza dobrých nápadov) - kladie dôraz na čo najrýchlejšie zhromaždenie a zapísanie nápadov, námetov, informácií. Cieľom je vyprodukovať čo najviac myšlienok v minimálnom čase.

Zážitkové metódy – vytváranie zážitku, emocionálne prežívanie skutočnej situácie na vlastnej koži. Takýto spôsob učenia vedie často k silným zážitkom a spontánnemu učeniu sa.

Formy:

Frontálna práca - učiteľ pracuje súčasne s celou triedou, pôsobí na všetkých študentov, napr. pri výklade, zadávaní úloh, hromadných previerkach.

Individuálna práca - učiteľ je v interakcii len s jedným študentom, ktorý pracuje samostatne, napr. pri ústnom skúšaní, riešení príkladov, osvojovaní si určitej zručnosti.

Skupinová práca - učiteľ je v interakcii so skupinou, v ktorej študenti spoločne pracujú na určitej úlohe, napr. v rámci cvičenia robia experiment, riešia zložitejšie úlohy, vypracovávajú určitý produkt materiálnej, či nemateriálnej povahy. Pri tejto sociálnej forme výučby je základnou podmienkou

Školský vzdelávací program

interakcia medzi študentmi. Pôsobenie učiteľa sa dostáva do úzadia a má poradnú, kontrolnú a korekčnú funkciu. Skupinová práca môže byť diferencovaná a nediferencovaná. V tradičnej škole je najmenej častá skupinová práca. Pritom v nej obsiahnuté prvky spolupráce pôsobia zmierňujúco na individualistický charakter práce študentov, ktorý môže viesť k ich nadmernej súťaživosti.

Projektové vyučovanie - realizácia projektovej formy vyučovania na hodinách nie je pevne stanovená, a preto ani neobmedzuje učiteľa v jeho tvorivosti a spôsoboch realizácie vyučovacej hodiny, využíva medzipredmetové vzťahy, stiera hranice medzi jednotlivými predmetmi. Primárnym cieľom projektového vyučovania je aktívne zapojiť žiakov do poznávacieho procesu.

Integrované tematické vyučovanie (ITV) - predstavuje komplexný program, ktorý v sebe integruje všetky princípy efektívneho učenia.

Párové vyučovanie – výučba v dvojiciach, úlohy sa zadávajú dvojici, páru žiakov. Informačný okruh sa rozširuje o väzbu žiak – žiak a posilňujú sa prvky spolupráce.

Tímové vyučovanie – zabezpečuje tím učiteľov s vnútornou del'bou práce a špecializáciou, žiaci sú zoskupovaní do niekoľkých rôzne veľkých skupín, učebná činnosť žiakov i vyučovacia činnosť učiteľa je prispôbená špecializácii učiteľa a veľkosti skupiny, podľa týchto požiadaviek prebieha výučba v rôzne veľkých učebniach, tomu sa prispôsobuje čas a rozvrh vyučovania.

Programované vyučovanie – žiak svoju činnosť riadi sám pomocou naprogramovaného učiva, odlišné je usporiadanie učebnej látky, žiak má individuálne tempo výučby.

Individuálne vyučovanie - je považované za najstaršiu organizačnú formu vyučovania, riadiaci systém predstavuje jeden učiteľ, ktorý vyučuje, respektíve riadi činnosť vždy iba jednotlivých žiakov. Žiaci sa zhromažďujú spravidla v jednej miestnosti, pričom každý žiak pracuje individuálne, vzájomne nespôsobujú. Sú rôzneho veku, na rôznej vedomostnej úrovni a rôznej je aj ich počet. Učivo je stanovené pre každého žiaka zvlášť, žiadne spoločné učebnice, ani úlohy, či zadania. Čas vyučovania je časovo neobmedzený. Nie je presne určený v časových jednotkách v priebehu dňa ani roka. Rozmiestnenie žiakov a vecných prostriedkov je voľné a nie je presne určené.

Vyučovacia hodina – riadiaci systém predstavuje jeden učiteľ, ktorý vyučuje – riadi učebnú činnosť celej skupiny žiakov naraz, vyučuje “hromadne”. Učiteľ má vedúcu úlohu, ktorá sa neskôr presúva čiastočne na žiaka.

Exkurzie - rozumieme nimi dočasné prenesenie vyučovacieho procesu z prostredia triedy do reálneho prostredia.

Výlety sú organizačné jednotky vyučovania, ktoré sa spravidla uskutočňujú v prírodnom prostredí. Podnikajú sa mimo priestor školy a obce, najčastejšie ku koncu školského roka. Sú najmenej celodenné. Pri ich realizácii je nutné zabezpečiť bezpečnosť, dopravu ubytovanie, stravu.

Vychádzky sú kratšie a menej náročné ako exkurzie a výlety. Majú rekreačný ráz. Uskutočňujú sa v okolí školy a v blízkej prírode.

Besedy a organizované rozhovory - sú organizačné jednotky, ktoré sa realizujú priamym rozhovorom pedagóga so žiakmi alebo formou besedy žiakov s pozvaným hosťom o aktuálnych problémoch. Besedu a organizovaný rozhovor treba primerane vopred pripraviť.

Súťaže, olympiády a kvízy - prispievajú k uspokojeniu základnej potreby človeka, akou je potreba uplatniť sa. Väčšinou sa jedná o jednorazové akcie, ale môžu byť i dlhodobé. Usporiadávajú sa v športe, môžu byť vedomostné i kultúrne.

Učebné zdroje

Učebnica - Dejepis pre 5.ročník ZŠ /M. Miháliková, M. Tonková/, SPN 2015.

Učebnica – Dejepis pre 6. ročník ZŠ /B. Krasnovský, M. Miháliková, M. Tonková/, SPN 2013.

Učebnica – Dejepis pre 7. ročník ZŠ /J. Lukačka, M. Tonková, Ľ. Kačírek, S. Hanová/, SPN 2017.

Učebnica – Dejepis pre 8. ročník ZŠ /M. Bednárová, B. Krasnovský, B. Ulrichová/,
Matica slovenská 2011.

Učebnica – Dejepis pre 9. ročník ZŠ a 4. ročník gymnázia s osemročným štúdiom /D. Kováč, V. Kratochvíl a i./, Orbis Pictus Istropolitana, spol.s r.o 2012.

Návrhy doplnkového učebného materiálu na hodinách dejepisu v 9. ročníku

Návrhy tém na celohodinovú diskusiu: *Osudové výstrely zo Sarajeva, Svetová vojna a Slováci, Milan Rastislav Štefánik, Norimberské zákony, Aký bol Slovenský štát, Slovenské národné povstanie, Židovský kódex, Neúspešný pokus o reformu, Alexander Dubček, Intervencia vojsk 1968, Totalitný režim na Slovensku, Prevratný rok 1989.*

Dokumentárne a historické filmy a videá vhodné na prehĺbenie a upevnenie učiva:

Deň po Mníchove, Všetku moc ľudu Stalinovmu, Zabíjanie súdruhovia, Musíme sa dohodnúť Je to iba rokenrol, Schindlerov zoznam, Pianista, Obchod na korze, Pád Tretej ríše, Nedodržaný sľub, Občiansky preukaz, Musíme si pomáhať, Chlapec v pruhovanom pyžame, Denník Anny Frankovej, Demeterovci

Historické dokumenty (dostupné online): *Hitlerovi muži, Hitler – vzostup zla, Svet vo vojne, Prvá svetová vojna vo farbe, Druhá svetová vojna vo farbe, Norimberský proces, Vzostup a pád NSDAP, Hitler a Mussolini (2 časti), Stalin – najkrutejší diktátor, Komunizmus – história jednej ilúzie, Zabudnutý svet komunizmu, Fetiše socializmu, Slovenská republika (1939-45), Socialistické piesne – ukážky propagandy, Noc v archíve – socialistické Vianoce + dejiny každodennosti, Papierové hlavy...*

DVD z produkcie ÚPN:

Ako som mal začať 3. svetovú vojnu, Arbitráž, Bohom zabudnuté kúty, Jozef a jeho bratia, Junáci z prachu, November + 20; Prežili sme GULAG, Stopy v snehu, Sviečková manifestácia alebo Bratislavský Veľký piatok, Tíne barbarskej noci, Tóny v tichu, V tieni času

Zoznam kníh zaoberajúce sa holokaustom a gulagmi vhodné na rozbor pre žiakov 9. ročníka:

Všetko pohltili plamene, Mengeleho dievča, Dobrovoľný väzeň v Osvienčime Witold Pilecký, Bez štěstí nepřežiješ, Nádej umíra poslední, Denník 1938-1945, Ženy z bloku 10...

Hodnotenie predmetu

Hodnotenie žiaka sa vykonáva klasifikáciou podľa Metodického pokynu č.22/2011 na hodnotenie žiakov základnej školy. Kritéria hodnotenia budú zisťovať, do akej miery žiak zvládol výkonový štandard. Výsledky klasifikácie sa vyjadria piatimi stupňami: 1 – výborný, 2 – chválitebný, 3 – dobrý, 4 – dostatočný, 5 - nedostatočný.

Na kontrolu a hodnotenie žiakov sa odporúčajú postupy na zabezpečenie konkrétneho a objektívneho hodnotenia:

1. Pri **verbálnej forme** kontroly úrovne osvojenia poznatkov budeme uprednostňovať prezentovanie žiakov na základe dobrovoľnej odpovede žiaka alebo určenia konkrétneho žiaka učiteľom. Pri verbálnej kontrole zisťovať a hodnotiť najmä osvojenie základných poznatkov stanovených výkonovou časťou vzdelávacieho štandardu.

2. **Písomnou formou** budeme kontrolovať a hodnotiť osvojenie základných poznatkov prostredníctvom didaktického testu na konci tematického celku alebo skupiny podobných učebných tém v časovom limite 20 min. v rozsahu 10-15 otázok zostavených podľa výkonovej časti vzdelávacieho štandardu.

3. Úroveň kombinovaných verbálnych, písomných, grafických prejavov a komunikačných zručností je vhodné kontrolovať a hodnotiť prostredníctvom **prezentácie projektov** podľa kritérií na základe vzájomnej dohody učiteľov.

V procese hodnotenia bude učiteľ uplatňovať primeranú náročnosť, pedagogický takt voči žiakovi, rešpektovať práva dieťaťa a humánne sa správať voči žiakovi. Predmetom hodnotenia budú najmä učebné výsledky žiaka, ktoré dosiahol v predmete v súlade s požiadavkami vymedzenými v učebných osnovách, osvojené kľúčové kompetencie, ako aj usilovnosť, osobnostný rast, rešpektovanie práv iných osôb, ochota spolupracovať a správanie žiaka podľa školského poriadku.

Vyučovací predmet dejepis budeme v 5. - 9. ročníku vyučovať podľa Inovovaného školského vzdelávacieho programu, hodnotenie predmetu - klasifikácia známku.